

Đầu tư FDI vào ĐBSCL thấp nhất nước Vì sao?

Dây chuyền sản xuất nước giải khát của PepsiCo tại Cần Thơ.

Trong 25 năm qua, kể từ khi có Luật Đầu tư nước ngoài, các tỉnh, thành đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL) đã có nhiều nỗ lực mời gọi đầu tư nhưng hiện nay đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) vào khu vực này thấp nhất nước. Đến nay, ĐBSCL thu hút được 736 dự án với tổng vốn đầu tư đăng ký hơn 10,6 tỉ USD, chỉ chiếm 5% trong tổng số FDI đăng ký của cả nước. Để tìm hiểu nguyên nhân và mời gọi đầu tư thời gian tới, mới đây tại Diễn đàn Hợp tác Kinh tế ĐBSCL-Tiền Giang năm 2012 (MDEC

Tiền Giang 2012) đã tổ chức Hội nghị xúc tiến đầu tư-thương mại-du lịch ĐBSCL, đưa ra 137 dự án mời gọi, với tổng vốn đầu tư 118.224 tỉ đồng và 698 triệu USD.

Chưa tương xứng với tiềm năng...

Mở màn FDI vào ĐBSCL từ năm 1988, ngay sau Luật Đầu tư nước ngoài được ban hành (cuối năm 1987), đó là 2 dự án FDI của Công ty Vietsing-Hongkong, đầu tư vào TP Cần Thơ, với tổng vốn đầu tư đăng ký hơn 3,7 triệu USD. Tưởng rằng, vùng ĐBSCL với nhiều tiềm năng lợi thế nông, thủy sản, trái cây và TP Cần Thơ là trung tâm của ĐBSCL sẽ là hấp lực nguồn vốn FDI. Thời gian qua, các tỉnh, thành ĐBSCL đã bỏ ra không ít tiền của và công sức để tổ chức hội nghị, hội thảo xúc tiến đầu tư tại địa phương, TP Hồ Chí Minh và nước ngoài. Tuy nhiên, ĐBSCL chưa thật sự là điểm đến FDI. Mặc dù, với nhiều lợi thế là đô thị trung tâm ĐBSCL, có cảng biển quốc tế, sân bay quốc tế, khu công nghiệp... cùng nhiều nỗ lực tổ chức hội nghị, hội thảo quảng bá xúc tiến đầu tư trong và ngoài nước, địa phương thu hút FDI đầu tiên của vùng ĐBSCL, nhưng hiện tại TP Cần Thơ chỉ thu hút 17 quốc gia và vùng lãnh thổ đầu tư FDI, với 57 dự án, có tổng vốn đầu tư đăng ký gần 906 triệu USD. So với các thành phố lớn trong cả nước thì con số dự án đầu tư FDI của TP Cần Thơ còn rất khiêm tốn.

Hiện nay, đứng đầu thu hút FDI khu vực ĐBSCL chính là tỉnh Long An. Năm nay, mặc dù kinh tế thế giới tiếp tục suy giảm, nhưng Long An vẫn thu hút được 70 dự án FDI, với tổng vốn đầu tư đăng ký 250 triệu USD. Như vậy, đến nay Long An có 477 dự án FDI, với tổng vốn đầu tư đăng ký 3,7 tỉ USD, chiếm gần 30% tổng vốn đầu tư FDI vùng ĐBSCL. Ông Nguyễn Thanh Hải, Phó Giám đốc Sở Kế hoạch-Đầu tư Long An, cho biết đạt được kết quả như vậy là: "Long An là vùng giàu công nghiệp và đô thị của TP Hồ Chí Minh. Chỉ cách TP Hồ Chí Minh khoảng 40 km, nên thuận lợi cho việc đi lại và việc vận chuyển hàng hóa giữa Long An và TP Hồ Chí Minh. Nhiều khu công nghiệp, khu thương mại đã được quy hoạch phát triển với khoảng cách không quá 30 phút đường bộ đến các trung tâm đô thị của TP Hồ Chí Minh. Long An có cửa sông Soài Rạp hướng ra biển Đông, đang xây dựng cảng biển có tải trọng 30.000-50.000 DTW, có đường biên giới tiếp giáp Campuchia với chiều dài 133 km và cửa khẩu quốc tế Bình Hiệp. Đó là

điều kiện thuận lợi để Long An phát triển kinh tế và giao thương hàng hóa trong và ngoài nước."

Không phải tỉnh nào cũng được lợi thế và thu hút FDI như Long An. Mặc dù trong 25 năm qua nhiều tỉnh, thành ĐBSCL nỗ lực mời gọi đầu tư nước ngoài, nhưng có nhiều tỉnh như Sóc Trăng, Bạc Liêu, Vĩnh Long, Trà Vinh, Đồng Tháp ... có thời gian dài cả chục năm không có một dự án FDI nào đầu tư.

Tại MDEC Tiền Giang 2012, ông Bùi Ngọc Sương, Phó trưởng ban Ban chỉ đạo Tây Nam bộ, cho rằng: " So với tiềm năng của vùng, việc thu hút đầu tư thời gian qua vẫn còn khiêm tốn, chưa có những dự án quy mô lớn, thật sự tác động mạnh đến phát triển công nghiệp của vùng; quy mô vốn dự án FDI còn nhỏ, công nghệ sản xuất còn ở mức trung bình. Cơ sở vật chất, hạ tầng kỹ thuật và nguồn nhân lực có trình độ cao để tiếp nhận các dự án lớn, công nghiệp cao còn hạn chế...".

Đâu là nguyên nhân?

Các chuyên gia đầu tư và nhà đầu tư nước ngoài cho rằng một trong những nguyên nhân cản trở thu hút đầu tư nước ngoài của ĐBSCL hiện nay là cơ sở hạ tầng kỹ thuật. Như ông Philippe Serence, một doanh nhân đến từ châu Âu, đã nhiều năm làm ăn tại ĐBSCL, từng nói trong diễn đàn mời gọi đầu tư vào ĐBSCL trước đây: "Chúng ta có tất cả nhưng lại thiếu hạ tầng cơ sở hiện đại, hợp lý, kinh tế". Theo ông Philippe Serence thì tôm xuất khẩu của Việt Nam đa số là của ĐBSCL được chuyển về TP Hồ Chí Minh rồi mới xuống tàu đi ra nước ngoài; trái cây chuyển ra Bắc đi Trung Quốc bị hao hụt 30%; gạo, thịt xuất khẩu cũng phải vận chuyển lên TP Hồ Chí Minh. Tính ra mỗi năm hao hụt đến hàng trăm triệu USD. ĐBSCL phải có một hệ thống hạ tầng cơ sở giúp khai thác tốt các tài nguyên dọc hệ thống sông Mekong bên cạnh một cụm cảng được xây dựng ở nơi hợp lý, có thể tiếp nhận tàu có trọng tải 5.000-10.000 tấn, để tạo cho doanh nghiệp khả năng khai thác tốt nhất lợi thế của vận chuyển đường thủy.

Bây giờ, thu hút FDI không chỉ có tiềm năng, lợi thế, môi trường thông thoáng mà cơ sở hạ tầng kỹ thuật là yếu tố quan trọng hấp dẫn đầu tư. Nếu không có sân bay quốc tế để nhà đầu tư bay vào bay ra để vận chuyển hàng hóa, không có tàu vận chuyển hàng hóa xuất nhập khẩu nhanh chóng thì sẽ khó mời gọi nhà đầu tư nước ngoài. Tại MDEC Tiền Giang 2012, ông Dương Ty Cung, Chủ nhiệm Văn phòng Kinh tế và Văn hóa Đài Bắc tại TP Hồ Chí Minh, cho biết: " Trước đây, các doanh nghiệp Đài Loan đầu tư chủ yếu tại TP Hồ Chí Minh và các tỉnh lân cận. Tình hình đầu tư của các doanh nghiệp Đài Loan ở các nơi này đã bão hòa, chúng tôi khuyên các doanh nghiệp Đài Loan sắp tới nên đầu tư vào ĐBSCL, vào ngành công nghiệp giày, chế biến và nuôi trồng thủy sản. ĐBSCL có nguyên liệu nông nghiệp, thủy sản và nguồn nhân lực dồi dào là điều kiện thuận lợi để đầu tư. Tuy nhiên, hiện nay, cơ sở hạ tầng kỹ thuật của ĐBSCL còn kém hơn TP Hồ Chí Minh, nên khi đầu tư vào ĐBSCL họ phải tính toán để đạt hiệu quả. Vì thế, chúng tôi nghĩ rằng ĐBSCL nên tăng cường đầu tư cơ sở hạ tầng kỹ thuật nhất là giao thông. Đây là yếu tố rất quan trọng vì sản phẩm làm ra họ muốn xuất khẩu ra nước ngoài được nhanh chóng...".

Các chuyên gia kinh tế cho rằng sự bất cập về cơ sở hạ tầng là một rào cản lớn để phát triển ĐBSCL. Bà Victoria Kwakwa, Giám đốc quốc gia Ngân hàng Thế giới (WB) tại Việt Nam, trong một lần đến TP Cần Thơ tham dự hội nghị xúc tiến đầu tư vào ĐBSCL, phân tích cho biết mặc dù ĐBSCL có nhiều tiềm năng lợi thế về nông nghiệp và thủy sản

nhưng trong nhiều năm qua vùng này chưa phát triển xứng tầm và hấp dẫn nhà đầu tư, chính do cơ sở hạ tầng. Bà Victoria Kwakwa đã ví cơ sở hạ tầng ĐBSCL như nút thắt cổ chai. Cơ sở hạ tầng không đáp ứng được nhu cầu phát triển ĐBSCL, làm hạn chế khai thác tiềm năng và thế mạnh ở đây. Tuy nhiên, bà Victoria Kwakwa cho rằng những năm gần đây ĐBSCL được Chính phủ quan tâm đầu tư nhiều hơn. Cơ sở hạ tầng đã và đang được cải thiện, kỳ vọng sẽ tạo ra cơ hội đầu tư và phát triển bền vững cho ĐBSCL.

Bài, ảnh: Huỳnh Biên